

Signaleringstabel

“Wanneer is het verstandig om ouders te adviseren een logopedist in te schakelen?”

Doelgroep: leerkrachten groep 1 – 2 – 3

Logopedie TOOM

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	In alle groepen alert op zijn
Taal	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de zinslengte van het kind niet langer is dan 3 of 4 woorden. • Wanneer het kind spreekt in telegramstijl. Voorbeeld: "Ikke huis lopen." • Wanneer de woordvolgorde opvallend vaak onjuist is: Bijvoorbeeld: "De vogel in de boom zit." • Het kind maakt niet/nauwelijks oogcontact tijdens het spreken. • Het kind is alleen op zichzelf gericht, doet geen enkele poging om de omgeving erbij te betrekken. • Het kind lijkt spreken niet in te willen zetten voor communicatie. • Het kind spreekt niet/nauwelijks, neemt geen initiatief tot communicatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de zinslengte van het kind niet langer is dan 5 of 6 woorden. • Wanneer klankdiscriminatie grote problemen geeft. • Wanneer het kind vaak moet zoeken naar woorden. Voorbeeld: "Ik eet altijd zo'n ding." (appel) • Wanneer een kind zich niet kan concentreren, de aandacht niet kan blijven richten op een object of persoon. • De zinsvorming is fragmentarisch • Meerlettergrepige woorden komen niet voor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer het kind in enkelvoudige zinnen blijft spreken. Voorbeeld van samengestelde zin: 'Als het regent trek ik mijn jas aan' • Wanneer kinderen opvallend veel moeite hebben met auditieve analyse en synthese. • Wanneer kinderen moeite hebben met de meervoudsvorm, de voltooid deelwoorden, verkleinwoorden, vervoegingen van werkwoorden. Bijvoorbeeld: "Gister heef wij 4 kleine bal van oma gekreegt." • Het kind neemt de beurt te snel en te vaak. 'Er is bijna niet tussen te komen' • Het kind kan een gespreksonderwerp niet vasthouden 	<ul style="list-style-type: none"> • De actieve woordenschat van het kind lijkt beperkt. • Het kind begrijpt woorden, zinnen, vragen, opdrachtjes en/of uitleg niet die je op grond van zijn leeftijd wel mag verwachten. • Het kind lijkt nieuwe woorden, liedjes, versjes en rijmpjes niet te onthouden • Wanneer het kind erg moet zoeken naar woorden. • Het kind laat een stereotiepe spel zien (het blijft hangen aan 1 handeling, voert steeds hetzelfde ritueel uit) • Het kind gebruikt veel lege woorden. Bijvoorbeeld: die, daar, dit, zo, doen, gaan.

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	In alle groepen alert op zijn
Spraak	<ul style="list-style-type: none"> •Het kind is alleen op zichzelf gericht, doet geen enkele poging om de omgeving erbij te betrekken. •Wanneer een kind voor minder dan 75% verstaanbaar is voor de omgeving. •Wanneer kinderen mondbewegingen niet of nauwelijks na kunnen doen (bij deze kinderen kost het veel moeite de klanken aan te leren) • Wanneer enkelvoudige klanken ontbreken of worden vervangen door een andere klank. Bijvoorbeeld: tat i.p.v. kat tis i.p.v. vis → /r/ en /s/ mogen in groep 1 nog problemen geven. • Wanneer verschillende medeklinkerverbindingen worden gereduceerd tot één klank. Bijvoorbeeld: taan i.p.v. zwaan pin i.p.v. spin 	<ul style="list-style-type: none"> •Het kind spreekt met tong tussen en/of tegen de tanden . •Wanneer een kind voor minder dan 90% verstaanbaar is voor de omgeving. Denk hierbij aan het helder en duidelijk uitspreken van woorden. • Wanneer er naast het slissen sprake is van duimen of mondademen. •Wanneer het kind erg onduidelijk spreekt terwijl het vrijwel alle klanken afzonderlijk goed kan vormen, nazeggen is beter dan spontane spraak. • Wanneer een kind de klanken nog niet correct uit kan spreken (met uitzondering van de /r/ en de /s/) •Wanneer een kind consonanten aan het eind weglaat / mui/ in plaats van /muis. • Wanneer de klanken elkaar vervangen. Bijvoorbeeld: bjoemen i.p.v. bloemen. Kaart i.p.v. taart. 	<ul style="list-style-type: none"> •Wanneer de /r/ of andere klanken nog moeite geeft. •Wanneer bepaalde klanken, delen van woorden of zinnen compleet worden weggelaten. •Het kind spreekt met opvallend veel herhalingen en aarzelingen en lijkt hierdoor gefrustreerd. •De niet-vloeiendheden klinken gespannen: 'het kind duwt zich door de herhaling heen' •Het vermoeden bestaat dat het kind zich bewust is van zijn niet vloeiend spreekgedrag en spreekt (daarom?) liever niet. Voorbeeld: blozen tijdens het spreken, gebruik van stopwoorden, vermijden van woorden. 	<ul style="list-style-type: none"> •Tijdens het spreken klinkt het kind 'nasaal', er lijkt vrijwel altijd verkoudheid aanwezig te zijn. •Tijdens het spreken zijn er bijgeluiden te horen (snurk geluiden / ruis) •Wanneer uitgebreide medeklinkerverbindingen onjuist worden uitgesproken Bijvoorbeeld: schift i.p.v. schrift. •Wanneer een kind moeite heeft met de tong- en/of lipmotoriek en zoekende bewegingen maakt. •Wanneer een kind spreekt met veel spanning en wanneer het kind hier zelf last van lijkt te hebben. •Wanneer een kind in een te hoog spreektempo spreekt en dit niet op aanwijzing kan verbeteren. • Wanneer een kind vrijwel altijd met open mond speelt en/of werkt. • Wanneer de gebitsstand afwijkend is.

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	In alle groepen alert op zijn
Stem	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer het kind opvallend vaak (hoge) stemmetjes nadoet tijdens het spelen, kucht of schreeuwt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind stottert en vertoont vermijdingsgedrag: (bijv. praat niet of minder, vermijdt oogcontact etc.) Het kind begint zinnen vaak opnieuw. Het kind spreekt met weinig intonatie, of met steeds dezelfde zinsmelodie. Vaak is de uitspraak aan het begin van de zin nog vrij goed; deze wordt steeds onduidelijker naarmate de zin of het gesprek vordert. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind zit regelmatig vast op een woord of klank. • Het kind worstelt om het woord eruit te krijgen. Dit is te zien aan spanning in gezicht en/ of handen. • Het kind stottert en vertoont ontsnappingsgedrag: (bijv. stopwoordjes invoegen, bewegingen maken met het lichaam etc.) • Het kind heeft moeilijkheden met het formuleren van zijn of haar gedachten, ook schriftelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> • De stem klinkt al langer dan 3 weken hees en schor. • Het kind klaagt opvallend vaak over pijn in de keel. • Regelmatig wegvallen van de stem tijdens spreken en zingen. • Het kind spreekt veel met herhalingen van woorden. • Wanneer het kind in zijn spraak vaak hapert (1 keer per 2 of 3 zinnen). • Het kind vindt het haperen lastig, geeft pogingen op, zwijgt of zegt bijv.: 'het lukt niet'. • Het kind zoekt andere woorden uit angst voor stotteren. • Het kind maakt vreemde pauzes en haalt adem op de verkeerde plaatsen in een zin. • Het kind maakt zinnen of woorden vaak niet af. • Het kind wil sneller spreken dan zijn gedachten bij kunnen houden. Het gebruikt daarom veel stopwoordjes als 'eh' om denkpauses in te lassen. • Het kind verhaspelt (vervormt) veel woorden, bijv. 'paddelsoel' i.p.v. 'paddestoel'. • Het kind spreekt in een te hoog spreektempo.

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	In alle groepen alert op zijn
Auditieve verwerking	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind heeft moeite met het onthouden van drie woorden die een relatie met elkaar hebben, bijv bus - auto - trein (vervoersmiddelen) • Het kind heeft moeite met het onthouden en nazeggen van zinnen t/m zes woorden. • Het kind heeft moeite met het nazeggen van een reeks van drie woorden zonder relatie (bijv. bal - poes - tas). • Het kind heeft moeite met het onthouden en uitvoeren van enkelvoudige opdrachten 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind heeft moeite met het nazeggen van lange woorden (tot zes lettergrepen). • Het kind heeft moeite met het onthouden en uitvoeren van tweevoudige opdrachten. De leerkracht zegt bijv. 'Je mag een puzzel pakken als je je jas opgehangen hebt' en het kind hangt wel zijn jas op, maar weet niet meer wat het daarna moest doen. • Het kind heeft moeite met het onthouden en nazeggen van zinnen met zeven tot negen woorden. • Het kind heeft moeite met het nazeggen van een reeks van vier woorden zonder relatie (bijv. huis - paard - oog - zon). • Het kind herkent zijn naam nog niet in een zin tussen andere namen 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind heeft moeite met het onthouden en opzeggen van versje met meer dan vier regels. • Het kind heeft moeite met het zelf rijmen van eenvoudige woorden. • Het kind heeft moeite met het klappen in lettergrepen van woorden en/ of een reeks van vijf woorden met of zonder relatie (bijv. hond - paard - koe - schaap - poes). • Het kind hoort het verschil tussen losse spraakklanken niet en spreekt deze klanken dan ook door elkaar uit. Het zegt bijv. 'Ik ga naar het zwembak' in plaats van 'ik ga naar het zwembad'. Dit probleem is ook terug te zien in het schriftwerk van een kind. Ook daarin zal het de klanken die het niet goed kent, verkeerd schrijven. • Het kind kan nog niet een woord in de samenstellende spraakklanken ontleden. Het kind kan dus bijv. het woord poes niet in de goede stukjes /p/ - /oe/ - /s/ hakken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind hoort het verschil nog niet tussen woorden die veel op elkaar lijken (bijv. heus - neus, buik - beuk). • Het kind zegt veel 'huh' en 'wat zeg je?' • Het kind hoort het verschil tussen geluiden niet. Het heeft bijv. moeite met het onderscheiden van het geluid van een kat en een hond of moeite om te horen of een geluid harder of zachter klinkt. • Het kind kan niet aangeven waar een woord eindigt en waar het volgende begint. Het kan geen woorden herkennen in een verhaal. • Het kind heeft moeite met het samenvoegen van lettergrepen tot één woord (bijv. /se/ - /sam/ - /straat/ wordt samen / Sesamstraat/).

	Groep 1	Groep 2	Groep 3	In alle groepen alert op zijn
Gehoor	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer het kind zelf weinig geluid maakt en 'verlegenheid' hierbij niet de oorzaak lijkt te zijn. • Het kind schrikt als het je niet aan heeft zien komen (bijv. als je het van achteren nadert) en reageert niet als het je niet ziet, wanneer je iets tegen hem zegt. • Het kind klaagt regelmatig over oorpijn. • Het kind is vaak (neus)verkouden of heeft last van oorontstekingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de spraak/taal ontwikkeling wordt vertraagd en het vermoeden bestaat dat het (mogelijk beperkte) gehoor hier mede oorzaak van is. • Het kind kijkt opvallend veel naar je mond wanneer je iets zegt. • Het kind spreekt erg hard of juist erg zacht. • Het kind is opvallend vaak (neus)verkouden en ademt door de mond. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind maakt typische fouten: het schrijft bijv. steeds het laatste stuk van zinnen bij een dictee niet goed op. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind vraagt opvallend veel: 'hè?', 'wat zeg je?' • Wanneer ouders hun ongerustheid hierover uitspreken en dit herkenbaar is • Het kind kan erg lawaaierig zijn (de deur hard dicht doen, de blokken met veel geluid op elkaar zetten). • Het kind heeft een slechte luisterhouding, zeker bij achtergrondgeluid • Het kind maakt verwisselingen met klanken waarvan het niet goed kan zien waar de tong moet staan. De volgende klanken zijn vaak moeilijk voor een slechthorend kind: <ul style="list-style-type: none"> • t - k (bijv. taart in plaats van kaart) • l - n (bijv. lam in plaats van nam) • s/ sch - f - g (schaap, gaap) • m - p - b (bijv. paard, baard en maart worden door elkaar gebruikt) • klinkers als oe - uu (bijv. voer en vuur worden door elkaar gebruikt). • Het kind vindt het erg moeilijk om op het gehoor klanken of geluiden van elkaar te onderscheiden: het hoort het verschil niet tussen bijv. paard - baard, doek - koek.

